

Krav paa under det almindelige Samfundsarbejde at se sine særegne, af alle Forhold i Egnen prægede Interesser repræsenterede. Endvidere have Vælgerindividualiteterne Krav paa ikke at blive bundne mere under Partiet og til Partiet end paakrævet ved den almindelige Nødvendighed af Samvirken, hvis overhovedet noget skal gennemføres. Men nu er Forholdet det, at de hidtil anvendte Forholdstalsvalgmaader angribe begge disse andre Krav. Indenrigsministeren udviklede i sit Foredrag forleden under Valgkredsloven, hvorledes det var en Vildfarelse, naar man troede, at Forholdstalsvalgmaaden, saaledes som den anvendes for Tiden i Europa i store Kredse ved direkte Valg, sikrede, at Flertallet blev Flertal. Han paaviste, hvorledes dette saa langt fra er Tilfældet. Vi saa Forholdstalsvalgmaaden have endogsaa Tilbøjelighed til at berøve et lille Flertal dets Flertal. Flere Grupper, der tilsammen have et Flertal, komme let til at blive et Mindretal i Repræsentationen. Retfærdighedskravet ved Fordelingen af Mandaterne kan kun naas tilnærmelsesvis, naar Kredse gøres meget store, og helt opfyldes kan det vel kun, naar hele Landet gøres til en eneste Kreds. Men jo større Kredse ere, des større bliver ogsaa Angrebet paa de andre berettigede Interesser, des mere blive de lokale Interesser tvungne i Baggrunden. Som Regel er man vel gaaet ud fra, at den større Kreds skulde falde sammen med Amtet. Men tager man nu et Amt som Præstø Amt, der — saa vidt jeg ved — har 7 Repræsentanter, valgte i sine Kredse, og skal der ved Forholdstalsvalgmaaden vælges det samme Antal, vil det jo blive et rent Tilfælde, om de forskellige Kredse, der nu ere lokalt repræsenterede, fremdeles ville blive det. Partiernes Opstilling af Kandidater maatte da tilfældigvis være saadan, at hvert enkelt Parti ønskede en Mand fra en forskellig Del af Amtet og følgelig satte ham i Spidsen. Men lige saa let vil man kunne risikere ved Forholdstalsafstemningen, at Amtet kun bliver repræsenteret fra en ganske bestemt Kreds, f. Eks. her Egnen omkring Næstved. Man kunde let tænke sig, at de forskellige Partier netop her fandt de Kandidater, som de særlig ønskede valgte, og som de derfor stillede i Spidsen, medens hele den øvrige Del af Amtet blev uden lokal Repræsentation. Det siger sig selv, at jo større Kredse ere, des mere fremtræder denne Vanskelighed.

Endvidere virker Forholdstalsvalget

ved direkte Valg til en Styrkelse af Partibestyrrelserne, hvad der heller ikke kan siges at være heldigt, og det jo mere, jo større Kredse ere. Man har vel for Øjeblikket ved Valg i større Kredse neppe andre Forholdstalsvalgmaader at anvende end dem, der ere knyttede til Listevalget, men Lister lade sig kun i smaa Kredse, f. Eks. i en lille Kommune, opstille af samtlige Vælgere. Bliver Kredsen større, lader Listen sig kun opstille gennem en samvirkende Kreds af Vælgere, en Organisation, altsaa en Partibestyrrelse. Det bliver den, der bestemmer Kandidaterne i en ganske anden Grad end nu, den bestemmer ogsaa Rækkefølgen. Vælgernes Ret bliver derved i høj Grad indskrænket. Forskellige Forholdstalsvalgmaader have for søgt at gengive Vælgernes noget af deres naturlige Ret ved, efter at Listen er opstillet af Partibestyrrelserne, at tillade en Afstemning, hvorved Vælgernes kunne pille en eller flere af Kandidaterne ud som den, de foretrække, og derved indvirke paa den Rækkefølge, hvori Kandidaterne blive valgte. Men alle de Metoder, der ere indførte i Belgien, Norge og Finland osv., have alle deres store Skrøbeligheder og føre til andre Vanskeligheder. Dem, der interessere sig for dette Spørgsmaal, skal jeg tillade mig at henvise til en svensk Oversigt: Proportionella Valgmetoder af J. Flodström, udkommen i Stockholm 1900. Den giver en overordentlig overskuelig Fremstilling af hele dette Forhold. Paa Dansk foreligger der af Birger Havsted en Oversigt over det samme Forhold, der ogsaa har visse Fordele, men hvor Forfatterens Kritik og hans eget Forslag ikke ere saa gode som Fremstillingen af selve Systemet.

Endvidere ville ved Forholdstalsvalg i større Kredse de opstillede Kandidater ikke komme til at træde i det Forhold til Vælgernes, som det er ønskeligt, og atter her desmindre, jo større Kredse ere. Nu kan en Folketingskandidat berejse sin Kreds og træde i det personlige Forhold til de forskellige Egne og de forskellige Befolkningslag indenfor Kredsen, som er ønskeligt, naar han skal være Repræsentant for dem. Men det siger sig selv, at denne Mulighed forsvinder, naar man gaar over til Forholdstalsvalg i større Kredse. 7 Kandidater i et Amt kunne selvfølgelig ikke komme hele Amtet rundt paa den Maade som en Kandidat i en enkelt Kreds indenfor Amtet. Og udvider man det til Landsdele, siger det sig selv, at et Par Hundrede Kandidater, som det da vil blive, fordelte paa 5 Lister, umuligt ville